

Wichrowski, Zbigniew

Cmentarzysko kultury przeworskiej w Kraśniku - Piaskach, stan. 2

Archeologia Polski Środkowowschodniej 2, 113-116

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZBIGNIEW WICHROWSKI

CMENTARZYSKO KULTURY PRZEWORSKIEJ W KRAŚNIKU – PIASKACH, STAN. 2

Stanowisko znajduje się na niewielkim piaszczy-
 stym wyniesieniu po wschodniej stronie doliny rzeki
 Wyżnianki (nr 2/2 w obrębie arkusza AZP 84-78). Na
 początku lat 70-tych przy wybieraniu piasku znalezi-
 o tu 2 groty żelazne pochodzące ze zniszczonych gro-
 bów, datowane w ramach chronologicznych wyznacz-
 onych przez fazy B1 i C1a okresu wpływów rzymskich
 (A. Kokowski 1991, s. 88-92, ryc. 44). Doc. J. Gurbę
 przeprowadzając inspekcję terenu stwierdził istnienie
 silnie zniszczonej jamy grobowej z fragmentami sto-
 pionych brązów i spalonymi kośćmi (A. Kokowski
 1991, s. 90). Stanowisko uznano za całkowicie znisz-
 czone. Również późniejsze badania powierzchniowe
 prowadzone przez pracowników Muzeum Regional-
 nego w Kraśniku ujawniły tylko nieliczne drobne frag-
 menty przepalonych kości i istnienie rozległego wy-
 robiska, potwierdzające poprzednią interpretację. Na
 początku października 1996 r. pracownicy Muzeum
 w Kraśniku zauważyli, że wznowiono wybieranie pia-
 sku na terenie starej piasznicy, gdzie zlokalizowane jest
 cmentarzysko. Wizytacja stanowiska ujawniła kilka
 nowych niewielkich wyrobisk, na wschód od wcze-
 śniejszych. Wokół nich na powierzchni występowały
 spalone kości i fragmenty naczyń z OWR oraz minia-
 turowy nożyk żelazny z patyną ogniową, pochodzący
 zapewne ze zniszczonego grobu. W jednym z rozpo-
 czętych wyrobisk zauważono skupisko przepalonych
 kości i ceramiki. Założono w tym miejscu wykop ra-
 towniczy o wymiarach 100 x 100 cm, w którym wy-
 eksplorowano popielnicowy grób ciepłopalny, prawdo-
 podobnie obsypany resztkami stosu. W partii górnej
 grób został częściowo uszkodzony przez wkop, być
 może (ze względu na płytkie zaleganie (również przez

orkę. Strop grobu wystąpił na głębokości 22 cm, tuż
 pod warstwą humusową w ciemnożółtym piasku. Spąg
 na głębokości 42 cm, miąższość zachowanej jamy gro-
 bowej wynosiła 20 cm. Popielnica zachowała się do
 załomu brzuśca (ryc. 2: 1). Wokół naczynia zaznaczał
 się wyraźny nieregularny zarys jamy grobowej (ryc. 1).
 Jej wypełnisko stanowiła ciemnoszara i szara ziemia
 z węgielkami drzewnymi. Zarys jamy był w przekro-
 ju niekockaty, w dolnej partii słabiej czytelny.

Wyposażenie grobu znajdowało się w większości
 poza popielnicą, w obrębie jamy grobowej. Pod dnem
 naczynia leżało na linii EW dłużko żelazne (ryc. 2: 5).
 Wyżej, pod załomem brzuśca w północno-wschodniej
 części jamy, znajdowały się żelazne tłoczki lub punce
 (ryc. 2: 3, 4), dwa duże okucia skrzyni (ryc. 3: 1,3), trzy
 mniejsze okucia (ryc. 3: 2,8-9) i drobne fragmenty jed-
 nego lub dwóch okuć (ryc. 3: 13-16), igła lub zatyczka
 do przędzy (?) (ryc. 3: 12) oraz zgięty intencjonalnie
 pod kątem prostym nóż (ryc. 2: 2). W popielnicy wśród
 kości znajdowała się dwuczęściowa fibula A - 128 wy-
 konana z brązu i żelaza (ryc. 3: 4), brązowe okucie
 (ryc. 3: 6) i przedmioty żelazne: sprzączka do pasa typu
 D1 według R. Madydy-Legutko (ryc. 3: 5) oraz drobne
 fragmenty mocno zniszczonej małej fibuli (ryc. 3: 11).
 Jedyny przedmiot niemetalowy to płaski kamyczek w kształ-
 cie trójkąta o zaokrąglonych kątach ze śladami wygła-
 dzania na krawędziach (ryc. 3: 7). Przedmioty metalo-
 we noszą ślady patyny ogniowej, poza małą fibulą,
 wszystkie są dobrze zachowane.

Wyposażenie grobu datuje go na fazy B2b - C1a,
 natomiast chronologię cmentarzyska, na podstawie do-
 tychczas wydobytych przedmiotów, można określić
 w ramach B1 - C1a okresu wpływów rzymskich.

LITERATURA

- Kokowski A.
 1991 *Lubelszczyzna w młodszym okresie przedrzymskim i w okresie wpływów rzymskich*, Lublin.

ZBIGNIEW WICHROWSKI

A PRZEWORSK CULTURE CEMETERY AT KRAŚNIK - PIASKI, SITE 2

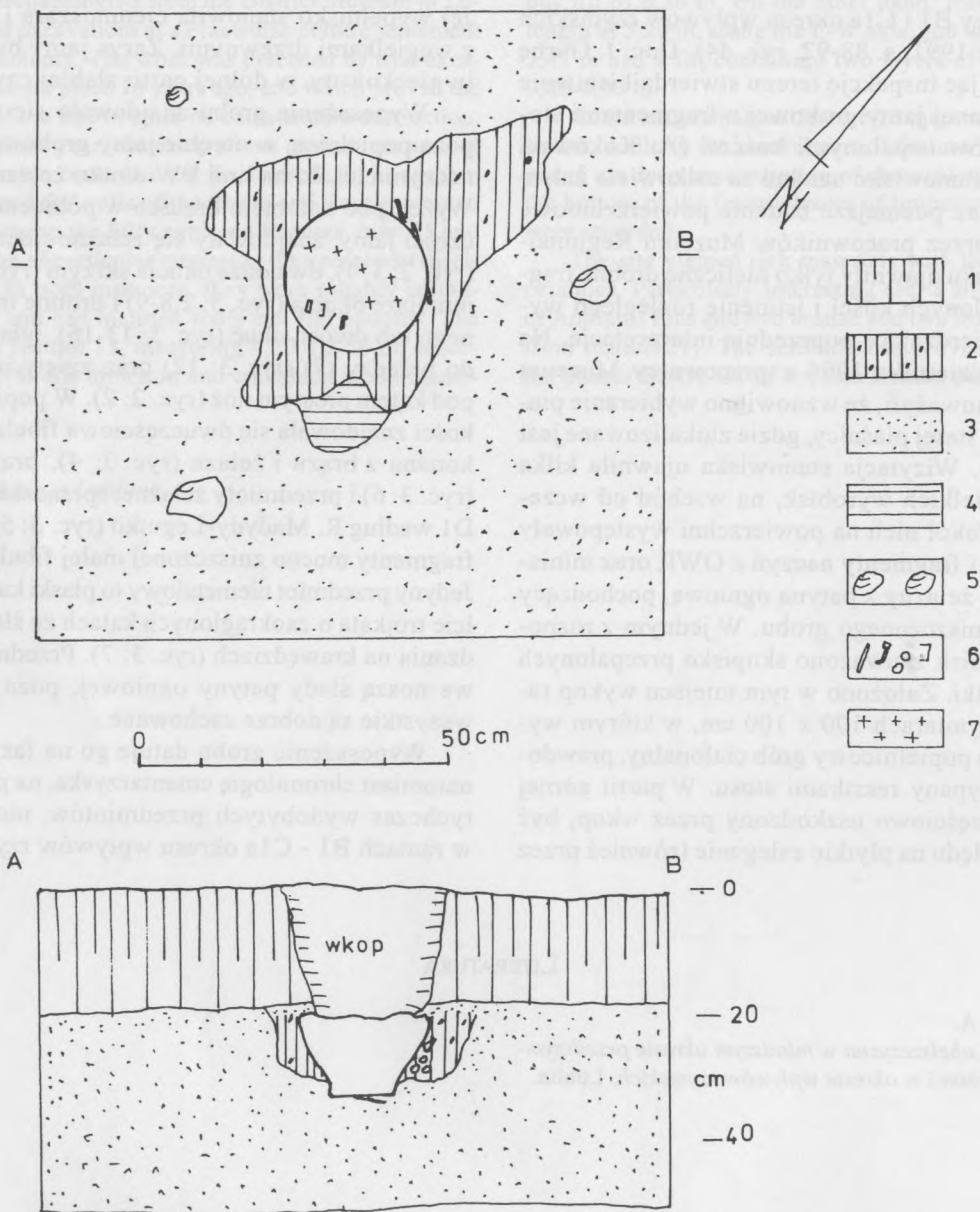
The site is located on a sandy promontory on the east side of the Wyżnianka valley. During sand extraction in the seventies traces of destroyed burials were found which yielded 2 iron spearheads. In the present year, salvage excavations were carried out due to the continuing extraction of sand. A rescue excavation trench was set up in one of the recent extraction pits in which a top of a grave pit was observed. It was an urn grave with remnants of a pyre. The urn, which was disturbed

by extraction, was preserved up to the belly. The top of the grave was recorded at 22 cm and the bottom at 42 cm.

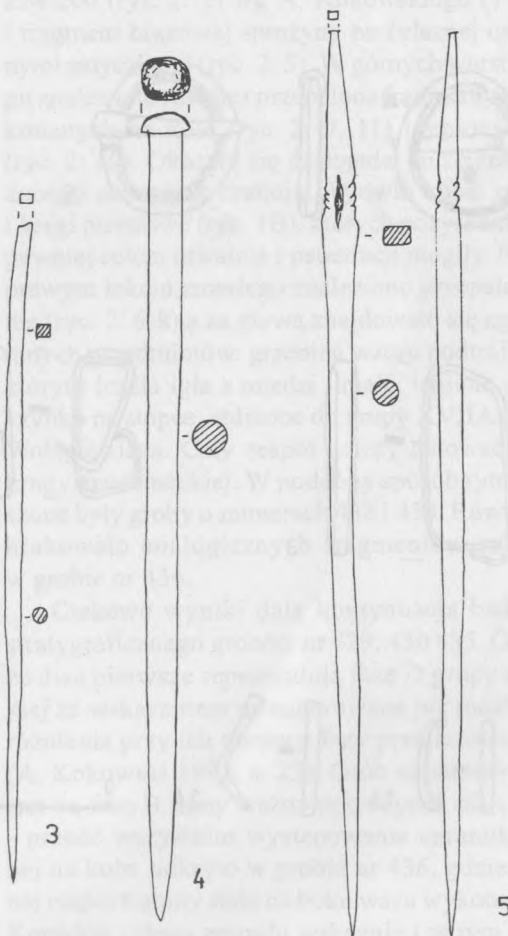
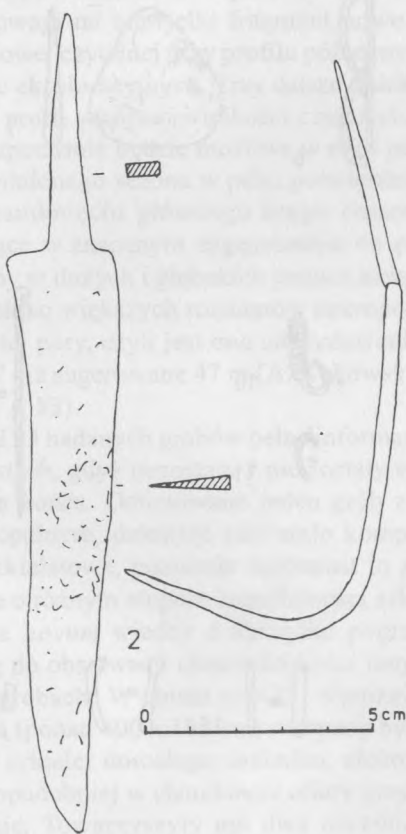
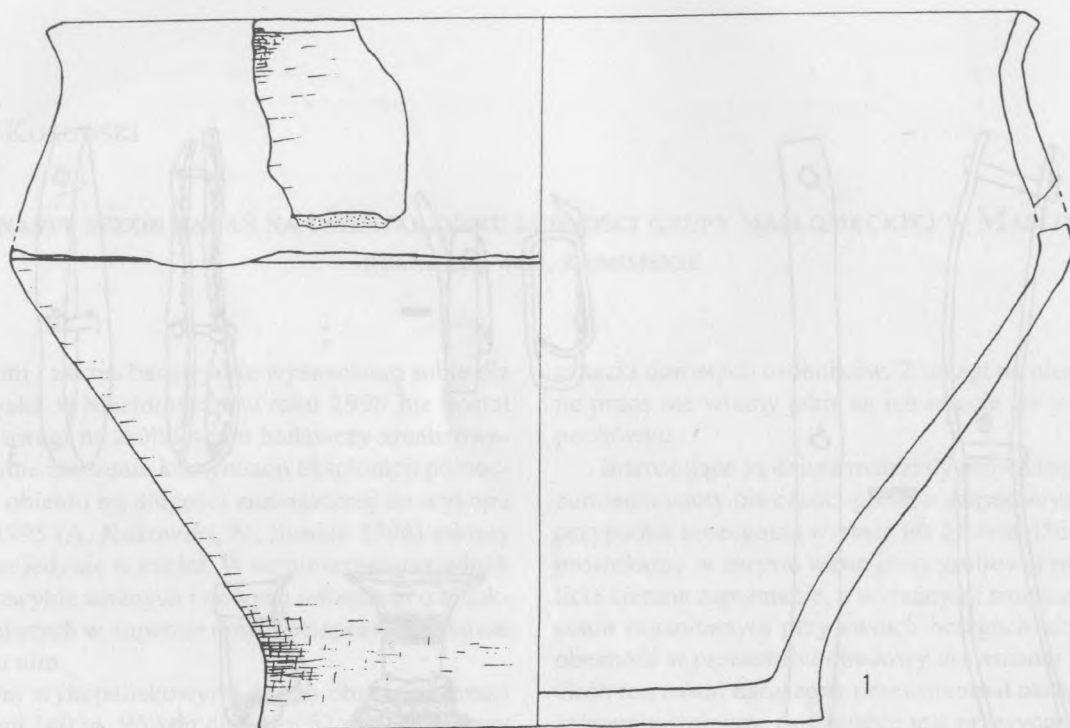
The furnishing consisted of a bronze brooch of type Alm-gren-128 and iron items such as a punch, an awl, a skewed knife, a pin, a buckle of type D1 after R. Madyda-Legutko, fragments of a destroyed brooch, as well as chest fittings.

On the basis of the so far uncovered materials, the cemetery can be dated to phases B1 - C1a of the Roman period.

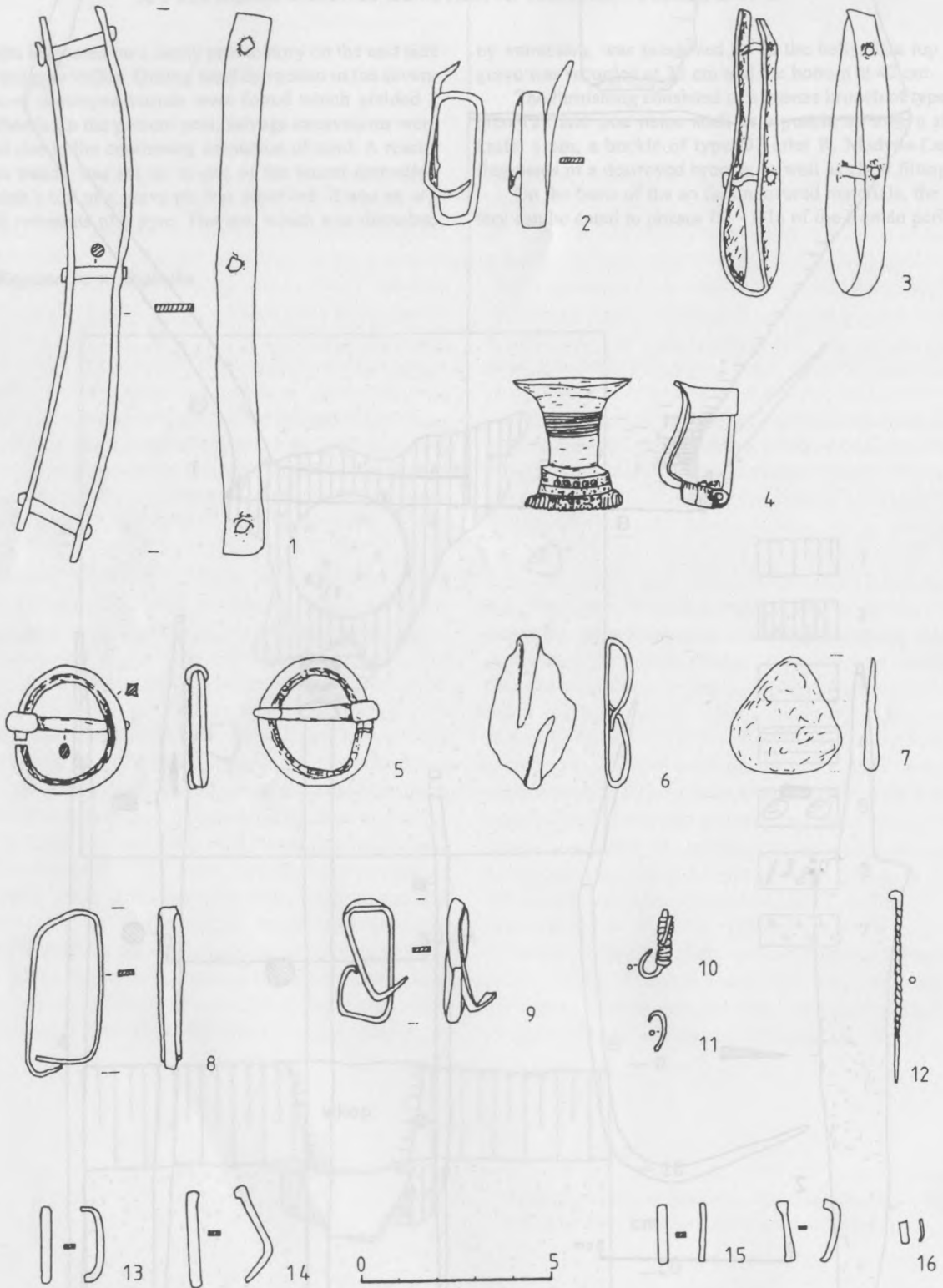
Muzeum Regionalne w Kraśniku

Ryc. 1. Kraśnik - Piaski, stan. 2. Plan i profil grobu: 1 - humus, 2 - czarna ziemia z węgielkami, 3 - żółty piasek, 4 - siwy piasek, 5 - kamienie, 6 - przedmioty metalowe, 7 - spalone kości.

Ryc. 2. Kraśnik - Piaski, stan. 2. Popielnica i część inwentarza grobu.

Ryc. 3. Kraśnik - Piaski, stan. 2. Pozostały inwentarz grobu.